

وقف و آرامستان

نویسنده:

حسن کریمادی / حسن نورالدینی

این کتاب با حمایت مادی و معنوی سازمان فردوسی
شهرداری مشهد به چاپ رسیده است.

تابستان ۱۳۹۶

وقف و آرامستان

مؤلفین:

حسن کریمدادی

حسین نورالدینی

انتشارات سخن گو کد واحد نشر ۱۴۲۷۴

ویرایش علمی: دکتر محمد امامی (عضو هیات علمی دانشگاه علوم اسلامی

رضوی -) سعید قاضی شامانی

ویرایش ادبی: مهمن کمرسی

صفحه آرای: امید رحیمی

کتاب حاضر با حمایت مادی و معنوی سازمان فردوس‌ها شهرداری مشهد به چاپ رسیده است

قطع کتاب: وزیری

تعداد صفحات: ۱۵۴

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۵۹-۰۶-۷

رده بندی کنگره: BP ۱۳۹۷۲/۱۹۳ و ۴۷۵

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۷۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۲۴۰۴۱۲

کد پیگیری: ۵۲۳۹۲۳۱

فهرست مطالب

مقدمه ۱۱

فصل اول: کلیات

گفتار اول: تعاریف ۱۵

الف: وقف ۱۵

ب: واقف ۱۵

ج: موقوف علیه ۱۶

د: عین موقوفه ۱۶

ه: آرامستان ۱۶

و: رابطه واژگان صدقه و وقف ۱۷

گفتار دوم: تاریخچه بحث ۱۸

الف: تاریخچه وقف در اسلام ۱۸

ب: تاریخچه وقف در غرب ۲۳

ج: تاریخچه نهاد وقف در ایران ۲۸

د: تاریخچه آرامستان‌ها در اسلام ۴۶

گفتار سوم: استحباب وقف ۴۹

فصل دوم: کارکردهای وقف در جوامع

گزار اول: کارکرد های فرهنگی ۵۵

الف: گسترش و تہمت فرهنگ تعامل و وفاق اجتماعی ۵۵

ب: آموزش ۵۸

ج: کتاب و کتابخانه ۶۰

د: افزایش امنیت ۶۱

ه: گسترش شعائر و تعالیم دینی ۶۵

گفتار دوم: کارکرد اجتماعی ۶۶

الف: تقویت حس نوع دوستی ۶۶

ب: تأمین اجتماعی ۶۷

ج: جبران کمبود خدمات ۶۹

گفتار سوم: کارکرد اقتصادی ۷۱

الف: عدالت اقتصادی ۷۱

ب: تنظیم جریان پول و کالا ۷۲

ج: فایز زدايي ۷۳

د: ثبات اقتصادی ۷۴

ه: کوچکی دولت ۷۵

فصل سوم احکام و شرایط وقف در فقه و حقوق

گفتار اول: شرایط وقوع وقف ۸۱

الف: الفاظ وقف ۸۱

ب: شرایط واقف ۸۳

ج: شرایط عین موقوفه ۸۵

د: شرایط موقوف علیه ۸۶

گفتار دوم: نظارت بر وقف ۹۲

الف: شرایط متولی موقوفه ۹۴

ب: وظایف متولی موقوفه ۹۵

ج: حق الزحمه متولی موقوفه ۹۶

گفتار سوم: فروش موقوفات ۹۷

الف: عدم جواز ۹۷

ب: جواز فروش ۱۰۲

گفتار چهارم: سایر شرایط وقوع عقد وقف ۱۰۵

الف: ابدی بودن ۱۰۵

ب: لزوم قبض و اقباض ۱۰۷

ج: تنجیز ۱۰۷

فصل چهارم: جلوه های وقف در سازمان فردوس ها

گفتار اول: تاریخچه و خدمات سازمان فردوس ها ۱۱۱

گفتار دوم: وقف برای آرامستان، سنتی فراموش شده ۱۲۳

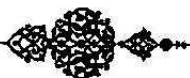
پیوست: آیین نامه جلب مشارکت خیرین و واقفین

در خصوص پرداخت هزینه کفن و دفن افراد بی بضاعت و

نیازمند (سهام آخرت) ۱۳۱

فهرست منابع ۱۴۳

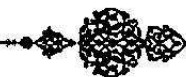
www.ketab.ir

مقدمه

یکی از اولیاء الهی فرمودند: «عقلای عالم دیدند نعمت‌های دنیوی با زحمت به دست می‌آید ولی فانی است و نعمت‌های اخروی هم با زحمت به دست می‌آید اما باقی و جاودانه است. پس اختیار کردند باقی را بر فانی».

این جمله کوچک حاصل تلاش همه انسان‌ها را به روشنی بیان می‌کند. انانی که فقط به دنیایشان رو آورده‌اند و ثروت بر روی ثروت انباشته‌اند، با زحمت مالی را فراهم کرده‌اند که در هر لحظه در معرض نابودی و فنا است. فردی یک‌عمر دائماً مشغول جمع‌آوری مال دنیاست، ولی از همه ثروتش بیشتر از یک، فرد معمولی نمی‌تواند استفاده کند او هم فقط یک‌دست لباس می‌پوشد و یک وعده غذا می‌تواند بخورد و همان دنیایی را نظاره می‌کند که دیگران می‌بینند. بعد از رفع احتیاجات ابرم برای انسان، باقی اموال برای وارث باقی می‌ماند و اگر وارثی داشته باشد، مالش را تقسیم می‌کند و حیفو میل می‌کند اما او باید در قبرش جوابگوی ریال به ریال آن

باشد. دیگری با دستاورد او به عیش و نوش می‌نشیند و او وبال اندوخته‌های برجای گذاشته‌اش را باید در پیشگاه پروردگارش به جان بخرد.

امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) فرمود: آنانی که به نهایت رزق‌های دنیویشان رسیدند کجا هستند؟

حفظ می‌کنند

نه عمر نمی‌دانند نه ملک اسکندر؛ نزاع بر سر دنیای دون مکن درویشان

این دنیایی است که پادشاهان گردن‌فراز را به تخته تابوت کشانده است. این دنیایی است که در یک لحظه همه آرزوهای طولانی دنیا دوستان را نابرد کرده است. این دنیایی است که نه جاودان در آن می‌توان زیست نه نعمت‌هایش پایدار می‌ماند. پس چگونه انسان عاقل انسانی که برای ابدیت ساخته شده است به دنیایی که هر لحظه در معرض دگرگونی و بلایاست دل می‌بندد. درحالی که هرروز شاهد پایان زندگی دیگران است و به چشم خود می‌بیند که پایان راه کجاست.

چرا نباید از ثروتی که خدا روزی انسان کرده است برای ذخیره آخرت و زندگانی جاودان استفاده نکرد؟

عبادت و سرمایه‌گذاری در پیشگاه الهی که تنها به نماز و روزه نیست. ثروتمندان اگر صحیح بیندیشند و زیرک باشند از سرمایه الهی‌شان بیشترین استفاده را برای آخرتشان و زندگی جاودانه‌شان می‌توانند بنمایند.

آنچه به خدا سپرده می‌شود جاودانه می‌ماند و اجر آن ابدی است. نه از بین می‌رود و نه فراموش می‌شود. آنانی که توانایی به‌کاربردن و از مالشان برای ابدیتشان سرمایه‌گذاری می‌کنند پرمال‌ترین تاجران دنیا هستند. بیاید تا دیر نشده و فرصت را از دست نرفته است سهمی از دستاوردهای دنیایی‌مان را به جاودانگی ابدی سرمایه‌گذاری کنیم و باقیات و صالحاتی بگذاریم تا فریادرس روزهای بی‌کسی و تنهائی در آخرت‌مان باشد.

والسلام علی من اتبع الهدی

سید محمدصادق موسوی گرمارودی

شهریورماه ۱۳۹۶ مشهد مقدس